

BEKİR BÜYÜKARKIN'IN HAYATI, ESERLERİ VE "SULARIN GÖLGESİNDE" ADLI ROMANI ÜZERİNE BAZI TESPİTLER*

Harid FEDAI**

Özet

Bekir Büyükarkın(1921-1998) tarihî roman yazarı olarak tanınmaktadır. Ancak gündelik hayat ile ilgili tiyatro oyunları, aşk romanları da bulunmaktadır. Bu araştırmada yazarın hayatı, tarihî romanları tanıtıldıktan sonra Rodos'un fethi bağlamında Kurtoğlu Müslihittin Reis'in hayatı, Akdeniz'deki düşman korsanlarla mücadeleleri ele alınmaktadır. Yazarın eserlerinde Türk tarihinin önemli dönemleri anlatılırken Türklük şuuru, vatan sevgisini ön plana çıkardığını, romanlarını yazarken de dönemin tarihî kaynaklarını ayrıntılı şekilde incelediğini görüyoruz.

Anahtar Kelimeler

Bekir Büyükarkın, Roman, Rodos, Suların Gölgesinde

BEKİR BUYUKARKIN'S LIFE, WORKS AND SOME DETERMINATIONS ON HIS NOVEL NAMED "IN THE SHADOW OF WATER"

Abstract

Bekir Büyükarkın (1921-1998) is known as the author of historical novels. However, he has drama-sabouteveryday life andromancenovels. In this research the author's life, kurtoğlu Müslihittin Reis's life in the context of the conquest of Rhodes after introducing historical novels and his struggle with the enemy pirates in the Mediterrean are discussed. In the works of author, we see that he foreground the Turkish consciousness and patriotism while telling the important periods of Turkish history and examined the historical resources of that period in detail while writing his novels.

Key Words

Bekir Büyükarkın, Novel, Rhodes, In the Shadow of Water

* Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti. Mehmet Akif Üniversitesi, Uluslararası Katılımlı Batı Akdeniz Doğa Bilimleri Sempozyumu'nda (4-6 Kasım 2010) sunulan bildirinin genişletilmiş şeklidir.

** Emekli Öğretmen, Kıbrıs. hharid.fedai@emu.edu.tr

1. GİRİŞ

Tarihî roman yazarı olarak tanınan Bekir Büyükarkın'ın tiyatro ve film senaryoları ile hikâyeleri de bulunmaktadır. Büyükarkın'ın romanları tarihî belgelere dayandırılarak yazılmış, tiyatrolarında ise günümüz yaşantısı esas alınmıştır. Bu araştırmamızda yazarın hayat hikâyesi ve eserlerinin tanıtımı yakın arkadaşı Kemaleddin Nomer'in kaleminden verilerek, "Suların Gölgesinde" adlı romanı özetlenecek, romanın tarihî kaynaklarını yazarın kaleminden aktardıktan sonra tarihî romanların önemi, "Suların Gölgesinde" romanında tarihî gerçekçilik, Kemaleddin Nomer'in okuyucusu olduğu B. Büyükarkın'a verdiği değer gibi hususlarda bazı tespitler yapılmaya çalışılacaktır.

2. BEKİR BÜYÜKARKIN'IN HAYATI

Kendisinin kaleme aldığı "Kısa Hayat Hikâyesi"nden öğrendiğimize göre 1921 yılında İstanbul'da Etyemez Davutpaşası'nda dünyaya gelmiştir. Babası Ahmet Bey Malatyalı, annesi Nâdire Hanım'ın babası Kastamonuludur. Bekir Büyükarkın, 1939 yılında Vefa Lisesini, 1942'de Yüksek İktisat ve Ticaret Okulunu bitirmiştir. İkinci Dünya Harbi yıllarında askerlik görevini İslâhiye'de yedek subay olarak yapmıştır. Mart 1945'ten 1953 yılına kadar Anadolu Sigorta Şirketi'nde "Muhasebeci" olarak, daha sonra Kasım 1960'a kadar Türk Ticaret Bankası'nda "Genel Muhasebe Müdürü" olarak vazife gördükten sonra, özel bir büro açarak "Serbest Mali Müşavirlik" yapmıştır. Eserlerinin çoğunu 1960- 79 yılları arasında kaleme almıştır. Bekir Büyükarkın uzun yıllar çeşitli derneklerde çalışmıştır. Vefa'dan Yetişenler Derneği'nin kurucusu (1947) ve başkanı, Vefa Kulübü'nün Divan Başkanı, Mûsikî Kültür Derneği'nin kurucusu (1960) ve başkanı olarak çok değerli hizmetleri vardır. Bekir Büyükarkın evlidir (1965), eşi matematik öğretmenliğinden emekli Güher Büyükarkın, kültürlü bir İstanbul hanımefendisidir. O, yazı hayatına lisede iken tiyatro yazmakla başlamış, çeşitli dergi ve gazetelerde şiirleri, hikâyeleri ve romanları yayımlanmıştır. Vefa Lisesi'nde öğrencilik yıllarında "Efe" piyesini yazmış ve oynatmış, ilk hikâyeleri 1942 yılında "On İki Masal" adıyla Yapı Dergisi'nde yayımlanmıştır. 1945 yılında son Telgraf ve Akşam gibi gazetelerde de hikâyeleri çıkmış, ilk romanı olan "Caduların Kırbacı" son Telgraf Gazetesi'nde tefrika edilmiştir.

İlk tiyatro eseri olan "Dökmeci" 1947 yılında C. Halk Partisi'nin açtığı tiyatro yarışmasında Ahmet Muhip Dıranas'ın "Gölgeler" adlı oyunuyla birlikte ödül kazanmıştır. Bekir Büyükarkın'ı "Dökmeci", "Yarısı", "Duman", "Soytarı", "Tanyeri" gibi tiyatro eserleri İstanbul Şehir Tiyatroları'nda sahneye konup oynanmıştır. "Duman" adını taşıyan oyun Berlin'de sahneye konmuş ve başka yerlerde de oynanmıştır. "Soytarı" adlı oyun TRT Televiz-

yonu'nda dizi film olarak gösterilmiştir. "Yarısı" adını taşıyan oyun da yine senaryosu yapıp filmi çekilerek TRT'de gösterilmiştir.

Bekir Büyükarkın'ın romanlarının çoğu önce gazetelerde tefrika edilmiş, sonra kitap halinde yayınlanmış ve birden fazla baskıları yapılmıştır. "Son Akın" isimli romanı film yapılarak sinemalarda gösterilmiştir. "Kavuk" adlı oyun Kültür Bakanlığı'nın açtığı "Orta Oyunu Metin Yarışması"nda ödül kazanmış (17.12.1986), "Gece Yarısı" romanı Kültür Bakanlığı'nın "Edebiyat Ödülü"nü almış (28.03.1988), "Bozkırda Sabah" romanı tiyatro eserine çevrilip İnönü Vakfı Tiyatro Yarışması'nda ödül kazanmıştır. Bekir Büyükarkın, uzun yıllar tarihî araştırmalar yapmış ve romanlarından çoğunu bu araştırmalarının ışığında Türk tarihinden aldığı ilhamla yazmıştır. Romanlarında geçmişi günümüzde canlandırmıştır. Dünü bugünde göstermek, dünü iyi tanımak amacını gütmüştür. Tarihîmizin derinliği ve millî kültürümüzün zenginliği gözler önüne konmuştur. "Tanyeri" romanında özellikle Türk kültürü ve millî şuurun varlığı ön plânda canlanmıştır. "Son Akın"da serhat boylarında akıncılar ve millî duyguları dile gelmiştir. "Bozkırda Sabah"ta Kurtuluş Savaşımızın yaşanan görüntüleri, tarihî gerçekler ve değerlendirmeler dikkati çeker.

Bekir Büyükarkın'ın tarihî olaylara ait bilgisinin genişliği, millî kültürümüze olan vukufu, san'at ve şâirâne duygu inceliği, vatan sevgisi ve Türklük şuurunun yüceliği roman sayfalarına akseder. Bekir Büyükarkın'a Türk kültürünün tarihî ve zengin birikimi üzerindeki çok değerli çalışma ve katkılarından dolayı "Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı" tarafından "Şeref Üyeliği" berati verilmiştir.

Bekir Büyükarkın'ın başlıca eserleri, ilk baskı tarihine göre aşağıda sıralanmıştır:

TİYATRO OYUNLARI: Dökmeci (1947), Yansı (1967), Armutlar (1970), Yolcular (1970), Duman (1970), Keçiler (1970), Soyтары (1974), Balıkçı (1974), Genç Osman (basılmamış), Kuşak (basılmamış), Tanyeri (1981), Kavuk (1987), Bozkırda Sabah (1988).

ROMANLAR: Uğrak (basılmamış), Cadıların Kırbacı (1945), Maske (1956), Bir Sel Gibi (1961), Son Akın (1962), Belki Bir Gün (1964), Suların Gölgesinde (1966), Tanyeri (1967), Bozkırda Sabah (1969), Yoldaki Adam (1972), Gün Batarken (1976), Kutludağ (1979), Gece Yarısı (1987).

FİLM SENARYOLARI: Son Akın, Soyтары, Yansı, Yoldaki Adam.

HİKÂYELER: On İki Masal (1942), Tarihten Hikâyeler (1996).

Tarihî günümüzde yaşatan, milli kültürü romanlarında taşıyan büyük Türk romancısı BEKİR BÜYÜKARKIN'ı üç yıl önce 06.08.1998 günü kaybet-

tik, 08.08.1998 günü öğle vakti Şişli Camisi'nde namazı kılınarak Edirnekapı Şehitliği'nde toprağa verildi.¹

3. BEKİR BÜYÜKARKIN'IN ESERLERİNE TOPLU BAKIŞ

Büyükarkın'ın yakın arkadaşı, Kemalettin Nomer 1930 İstanbul doğumludur. 1947 yılında Vefa Lisesini, 1951 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdi. Serbest avukat olarak çalıştı. Yeşilay ve İstanbul Fetih Cemiyetlerinde yöneticilik yaptı. Çeşitli gazete ve dergilerde yazılar yazdı. "Şeriat, Hilafet, Cumhuriyet ve Laiklik (İstanbul 1997)" adlı bir kitabı yayınlandı. Büyükarkın'ın çok sayıdaki tarihî romanlarından K. Nomer'in seçtiklerini kendi tanıtımıyla ele alalım:

3.1. Bozkırda Sabah

Bu roman, Yunanlıların İzmir'e asker çıkardıkları 15 Mayıs 1919 tarihinden başlayıp, Türk ordusunun İzmir'e girdiği 9 Eylül 1922'ye kadar geçen zamanda yaşanan olayları yansıtır. İzmir'e çıkan Yunana ilk kurşunun atılmasıyla başlar, Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın İzmir'e gelişiyle sona erer.

İzmir'in ve Anadolu topraklarının Yunan işgaline girmesiyle başlayan tüyler ürpertici facialar, İstanbul'un işgal altındaki felâketli günleri, halkın davranış ve tepkisi, millî mücadele taraftarları ile azınlıkların, Hürriyet ve İtilafçı, padişahçı, mandacı görüşe mensup olanların hareket tarzları, Anadolu'ya silah ve insan kaçırılışı, silahlı çetelerin faaliyeti, Ankara'da meclisin açılışı, Millî Ordu'nun kuruluşu, karşılaşılan sıkıntı ve yokluklar, yapılan feragat ve fedâkârlıklar, dökülen kanlar, Kuvâyı İnzibâtiye, Anzavur Ahmet, Demirci Ali Efe, Çerkes Etem, Yörük Ali Efe, başgösteren isyanlar, Yunan ordusu ile olan çatışmalar, İnönü ve Sakarya Savaşları, erlerin, subayların, kumandanların davranışları, yaralıların, hastahanelerin durumu bu romanın içinde âdeta yaşanmaktadır.

Millî Mücadele'nin, Kurtuluş Savaşımızın hangi şartlar altında, nasıl yapıldığı tamamen realist bir üslupla anlatılmıştır. Roman kahramanlarının davranışları ve iç âlemleri, ruh haletleri çok açık ve acımasızca gözler önüne serilmiştir.

Romanın muhtevası, malzemesi, Kurtuluş Savaşı'nı çeşitli yönlerden konu alacak birkaç film dizisine senaryo olacak kadar zengindir. Kıymetli romancının eserini yazarken faydalandığı kaynakların ciddiyet ve zenginliği de eserin önemini bir kat daha artırıcı niteliktedir.²

¹ Nomer, K., "Bekir Büyükarkın ve Son Eseri", *Yeşilay*, Sayı:813, İstanbul, Ağustos 2001, s. 21-22.

² Nomer, K., "Bozkırda Sabah", *Yeşilay*, Sayı:693, İstanbul, Ağustos 1991, s. 11.

3.2. Kutludağ

Bu kitapta Ertuğrul Gazi'nin 1281'de Söğüt'te vefat edip küçük oğlu Osman'ın "Bey" seçildiği tarihten Bilecik'i fethettiği tarihe (1299) kadar ceyran eden vakalar ve bu topraklar üzerinde Türk devletinin hangi şartlar altında, kimler tarafından, nasıl kurulduğu anlatılmaktadır.

Roman kahramanlarının ağızından Türk tarihine ve kültürüne ait çok değerli bilgiler akıcı bir üslup ile dile getirilmiştir. Yaratılış Destanı, Kutludağ ve Göç Destanı, Oğuz Destanı, Oğuzların Anadolu topraklarına gelişi, Kayı aşiretinin Karacadağ ve Söğüt'e yerleşmesi, Türk töresi, alpler, bacılar, ahiler, abdallar, Horasan erleri, gezginci dedeler ve dervişler gözler önüne konmuştur.

Moğollar, Selçuklular, Germiyanogulları, Rum Tekfurları' karşısında Osman Bey'in devlet kurma mücadelesi, pazu ve kafa gücünün işbirliği, kuvvet ile bilgi ve inanmışlığın el ele vermesi, kahramanlık ile uzağı görüşün, sabır ile gayretin birleşmesi, devleti kuran maddi ve manevi unsurların hepsi bu kitapta toplanmıştır.

Ertuğrul Gazi, Savcı Bey, Akça Koca, Konur Alp, Samsa Çavuş, Kara Mürsel, Abdurrahman Gazi. Turgut Alp, Dündar Bey, Aykut Alp, Hasan Alp, Osman Bey, Orhan Bey, Şeyh Edebâli, Bâlâ Hatun, Köse Mihâl, Nilüfer Hatun gibi tarihî şahıslarla birlikte Tankut Alp, Aykaan Bacı, Dede Baba, Aydoğdu, Aydoğmuş ve Kaya Alp günümüzden 700 yıl öncesini bize âdeta yaşatmaktadır.³

3.3. Gece Yarısı

Romanda günümüzden yaklaşık 73 yıl önce (Şubat 1919) İstanbul'un düşman işgali altına düştüğü zamandan, Kurtuluş Savaşı sonunda Refet Paşa'nın Trakya'yı teslim almak görevi ile İstanbul'a gelişi tarihine (19.10.1922) kadar İstanbul'da geçen olaylar anlatılmaktadır.

Bir yanda işgal kuvvetlerinin isteklerine uygun hareket etmeyi ve onlara hizmet etmeyi yegâne çıkar yol gören gafiller ve hâinler. Kardeşi kardeşe düşman kılan particilik ve sebep olduğu fâcialar. Kürt Mustafa divanı ve idama mahkûm edilenler. Yabancı ve yerli gizli teşkilâtlar, bunların mücadeleleri. İşgal kuvvetleri ve onların yeril uşaklarına karşı İstanbul sokaklarında kelle koltukta dolaşır tecavüz ve zulme uğrayanlara yardım edenler.

Diğer yanda Anadolu ile haberleşme ve İstanbul'daki depolardan silah, cephane kaçırıp Anadolu'ya gönderme faaliyeti. Millî davaya, kurtuluşa inanan ve onun zaferi için mallarını, canlarını, çocuklarını, eşlerini, en sevdiği varlıklarını feda etmekten çekinmeyen isimsiz kahramanlar.

³ Nomer, K., "Kutludağ", *Yeşilay*, Sayı:695, İstanbul, Ekim 1991, s. 28.

Bu eseri okuyanlar, kendilerinin işgal altındaki İstanbul'da o kahramanlar arasında yaşadığı hissine zaman zaman kapılırlar; Şeref Efendi, Üsteğmen Ragıp, Emireri Mustafâ, Feride, Sadık Reis, Yarbay Sıtkı Bey, Bekçi Gaffar Ağa, Kahveci Veli, Zerâfet, Tophaneli Süleyman, Kahveci Recep Ağayı tanıyıp gönül verirler. Hem Millî Kurtuluş hareketinin kahramanlarını; hem de Vahdettin, Damat Ferit, Molla Efendi ile İngiliz Yüzbaşı Benet, Jorj Kallas, Kasap Şari, Jozef Ponti gibi kişileri görmüş ve Arapyan Hanı, Maçka Silahhânesi, Özbekler Tekkesi gibi tarihî yerlerde dolaşmış olurlar.⁴

3.4. Gün Batarken

Bekir Büyükarkın'ın "Gün Batarken" adını taşıyan kitabını okurken Birinci Dünya Harbi yıllarında millet olarak katıldığımız macera içinde tarihî yeniden yaşamış gibi oluyoruz. Dünyanın en büyük devletinin ve en asil milletinin ne hâle getirildiğini, kimler tarafından ne türlü maceralara sürüklenip nasıl harcandığını ve çökertildiğini ibretle müşâhede ediyoruz.

Mutlaka bilinmesi gereken tarihîmizin bu çok önemli safhasına ait hem kıymetli ve sağlam bilgiler kazanıyoruz hem de gerçek kahramanların soylu duygularını paylaşıyoruz. Tarihîmize yön vermiş şahısları ve gerçekleri yakından görüp doğru değerlendirmek fırsatını da buluyoruz.

Ragıp, Feride, Sütçü Musa ile karısı Hasibe ve oğlu İsa, Manav Kazım, Ahmet, Bekçi Gaffar Ağa, Üsteğmen Eşref, Hasan Çavuş, Bedevî kızı Zehra, Yüzbaşı Arif, Gayret Remzi, Bursalı Osman, Er Mustafa adındaki roman kahramanlarının başından geçenleri merak etmekle ve alâkayla okumuş olmakla kalmıyoruz; aynı zamanda devletin kaderine yıllarca hükmetmiş ve yön vermiş olan tarihî şahısları da yakından görmüş oluyoruz. Büyük Cemal Paşa ve onun Kanal harekâtı karşısında hayret ve dehşete düşmemek kâbil değildir.

Kanal seferi ve Sarıkamış taarruzu sırasında her iki ordumuzun felâkete uğramasında, birinde "çöl sıcağı ve susuzluk", diğesinde "soğuk, tifüs" gibi birbirinden farklı ve zıt görüntülere aldanmamak; felaketin asıl sebebini "Cemâl ve Enver Paşaların şahıslarında, zihniyet, tutum ve davranışlarında" aramak gerektiğini de anlıyoruz.

Çanakkale'de Türk Subayı ve Mehmetçiklerin nasıl ve hangi şartlar altında savaştığını, cephelerin ve ordu birliklerinin durum ve hareketleri ve başarıları gözler önünde canlanmaktadır.

Millî kültürün vazgeçilmez bir unsuru olan tarihîmizi bilmek, bugüne nasıl eriştiğimizin idrakinde olmak geleceğimizin teminatıdır. "Gün Batarken" kitabı bu yolda îfâ edilmiş bir hizmettir.⁵

⁴ Nomer, K., "Gece Yarısı", **Yeşilay**, Sayı:705, İstanbul, Ağustos 1992, s. 11.

⁵ Nomer, K., "Gün Batarken", **Yeşilay**, Sayı:707, İstanbul, Ekim 1992, s. 12.

3.5. Bir Sel Gibi

Tarihî romanlarıyla edebiyat ve kültür dünyamızda seçkin bir yer tutan Bekir Büyükarkın, “ Bir Sel Gibi” adını taşıyan romanında on yedinci yüzyılın yirmi beş senelik bir devresindeki (1632-1657) siyasî, sosyal ve ekonomik hayatımızı gözler önüne sermiştir. Bu dönem IV. Murat, Sultan İbrahim ve Avcı Mehmet'in saltanat zamanına rastlar; dikkat çekici ve günümüz için ibret verici özellikler arz eder.

Henüz on iki yaşında bir çocuk iken (1623 yılında) tahta geçmiş olan IV. Murat'ın ilk 9dokuz yılı anarşinin hüküm sürdüğü bir devirdir. İdare Kösem Sultan ile Kızlarağası'nın elindedir. Devletin düzeni bozulmuştur. Hazine boşalmıştır. Kadı ve naipiler halkı soymaktadır. Devlet mansıpları para ile satılmaktadır. Rüşvet ve yolsuzluk ülkeyi sarmıştır. Paranın ayarı bozulmuştur. Yeniçeri Ocağı azmıştır. Memleket içinde âsâyiş, mal, can, ırz emniyeti kalmamıştır. Zorbalar yine ayaklanıp Sadrazam Hafız Ahmet Paşa'yı şehit etmişler, zorbaların başı Topal Recep Paşa Sadrazamlık mührünü almıştır.⁶

3.6. Belki Bir Gün

Bekir Büyükarkın, “Belki Bir Gün” adını taşıyan romanında Kocaların Oğlu Mehmed Bey'in hayatından on üç yıllık bir safhayı anlatır. Kocaların oğlu Mehmed Bey'in en büyük dedesi, kahramanlığı ve devlete yararlılığıyla meşhur ve âdeta efsaneleşmiş olan Akıncı Beyi Koca Memil'dir.

Mehmet Bey, Yerköy'de yirmi altı bin kişilik Nemçe Ordusu'na ilk safta, beraberindeki serdengeçti gazilerle saldırmış, zaferin kazanılmasında büyük hizmetleri olmuş, babasının şehit düşmesi üzerine onun yerine Akıncı Beyi ve Yerköy âyânı seçilmiştir. Devleti, ecdât kanıyla sulanmış ülkesi için canını fedâ etmekten çekinmeyen, kılıcı önünde durulamayan bir yiğit ve aynı zamanda ülkenin dertleriyle içi kan ağlayıp çâreler arayan bilgi ve dirâyet sahibi bir kişiliği vardır.

İşte onun hayatının romana mevzu yapılan bölümü 1795-1808 yıllarıdır ve bu Sultan III. Selim'in hayatının son on üç yıllık devresine rastlar.⁷

4. “SULARIN GÖLGESİNDE” ROMANI, TARİHİ KAYNAKLARI ve KRONOLOJİSİ

Bekir Büyükarkın'ın yakın arkadaşı ve eserlerini okumaktan büyük zevk alan İstanbullu Avukat Kemaleddin Nomer, yazarı ve romanlarını tanıtmıştır. Romanlarının tanıtımı ise yukarıda verilmiştir.

Kemaleddin Nomer, sağlığında Büyükarkın'a “Suların Gölgesinde” romanının tarihî gerçekleri kanıtlaması için kaynaklarını sormuş, bunun

⁶ Nomer, K., “Bir Sel Gibi”, *Yeşilay*, Sayı:728, İstanbul, Temmuz 1994, s. 13.

⁷ Nomer, K., “Belki Bir Gün”, *Yeşilay*, Sayı:745, İstanbul, Aralık 1995, s. 12.

üzerine o da on bir sayfalık bir kaynaklar dosyasını Nomer'e sunmuştur.⁸ Burada bu dosyadan bazı alıntılarla Bekir Büyükarkın'ın romanını yazarken ne kadar ayrıntılı çalıştığını ve önemli tarihî kaynakları incelediğini görüyoruz.

4.1. Suların Gölgesinde

Romana şu takdimle başlanır: “Unutulmuş, tarihî karanlıklarına gömülmüş, hattâ kin ve haset yüzünden izleri, eserleri silinmiş öyle kişiler vardır ki, yüzyıllar geçse dahi nesiller, onların yaptıklarını öğrenirse içinde buldukları devrin sosyal, politik ve ekonomik yönlerinin, hatta geleceğin manasını çok daha fazla değerlendirebilirler.

İşte, Kurdoğlu Muslihittin Reis de böyle unutulmuş kişilerden biridir.

Ne yazık ki, arşivlerimiz, kütüphanelerimiz henüz bize tarihîmizin her sahifesini gerektiği kadar önümüze serecek durumda değildir.

Şüphesiz ki biz, ilmî seviyede tarihî bir eser kaleme almadık. Sadece tarihî gerçekler içinde kişileri karakterize ederek onların acılarını, sevinçlerini, aşklarını önümüze sermeye çalışıp bir roman meydana getirdik. Tarihî boşluklarını eldeki bilgilerin ışığı altında hayalimiz, mantık ve düşüncelerimizle tamamlamaya gayret ettik.

‘Suların Gölgesi’nin serin olduğunu, denizcilerin son uykularında çok zaman bu gölgeliğe çekildiklerini bildiğimiz için, geçmişten bize seslenen Kurdoğlu’nun hikâyesine de böyle ad koyduk.”

Arkasından romanın kahramanı Kurdoğlu Muslihiddîn Reis anlatılır. Afrika sahillerinden kalkmışlar, Vatikan’a gidip Papa Onuncu Leon’u kaçıracaklar, Onu geri vermek karşılığında da fethi zor olan Rodos’u ele geçireceklerdir.

Kitaptaki “Altın Sırmalı Kaftan” başlığı şu cümlelerle başlar: “Akdeniz köpük köpüktür. Vakit akşamüstünü yaşıyordu. Kollarını Ege sahillerine uzatan küçük kasabanın balıkçı çardağının önünde toplanan kalabalık, köpüklerin köpükleri emdiği denize, çamların renklendirdiği ince burna, kayaların uykuya yatmışçasına birbirinin üzerine yaslandığı ufak adaya merakla bakıyordu...

“Herkes denizden, o anda tek bir şey bekliyordu; herkes neşesini de üzüntüsünü de bu beklediği şey’e bağlamıştı sanki.

“ -Geciktiler...” s. 12.

Kurt Ahmet Reis ünlü bir korsandı. Rodoslular’la çarpışırken bir kolu ile bir bacağı kaybetmiş, artık seferlere çıkamaz olmuştu. Sirtında altın sırmalı bir kaftan vardı ve bir geminin gelmesini bekliyordu. Bizim Ali Reis oraya bir gelin getirecekti. Gelin, Muslihî’ddîn Reis’in teyze kızı olup ona eş

⁸ Nomer Bey lütfedip bu yazının bir kopyasını almama müsaade ettiler. Kendisine müteşekkirim.

seçilmişti. Ancak Rodoslular Kuşadası yakınlarında önlerini kesip gemiyi batırmışlar, çeyizi ile gelin ve içindekilerin tümü de yitip gitmişlerdi. Bizim Ali Reis ise bin zorlukla kurtularak geriye gelmeyi başarmış, olup bitenleri teker teker anlatmıştı.

Kurt Ahmet Reis, dünya başına yıkılmış gibi oldu. Başındaki kavuğu ve Fâtihten Sultan Mehmed Han'ın kendisine gönderdiği altın sırmalı kaftanı büyük oğlu Muslihi'd-dîn'e verdi, üç oğlunu da yanına katarak bir an önce denize açılmalarını istedi ve Rodos'u almadan geri dönmemelerini vasiyet etti. Kardeşler, anne ve babalarıyla vedalaşarak tek-gözlü bizim Ali Reis'le enginlere açıldılar.

19,5 X 13,5 cm. boyutlu 416 sahifelik kitap; Altın Sırmalı Kaftan, Karayel Fırtınaları, Denizdeki Yolcu, Yılların İçinde, Uzanan Eller, Kurd Ahmed de Böyle İstemişti, Bir Sefer Mevsimiydi, Karanlık Gecelerde, Kurd Ahmed'in Hiddeti, Yavuz Sultan Selim Han, Bizarta Baskını, Roma Kıyıları, Bir Zaferrin Hikâyesi, Bir Haberci Gelmişti, Vilye dö Liladam, Pîrî Mehmed Paşa, Rodos, Suların Getirdiği adlı on sekiz başlıktan oluşmaktadır.

Sona eklenen "Ve Tarihînin Gölgesinde" adlı iki sahifede bu ünlü Muslihi'd-dîn Reis'in hayat hikâyesini bilemediğimiz üzüntüsünü belirtir ve bu konuda bazı bulgularına değinir. Yakınmasını da şu cümlelerle dile getirir: "Ne yaptı, nasıl yaşadı? Acaba ölümü nerede ve ne şekilde oldu? Suların gölgesi miydi onun son dinlenme yeri?"

"Düşmanları, kıskananları öylesine izini silmişler, öylesine onu bizden uzak tutmuşlar ve bizler de onu öylesine ihmal etmiş, aramaz olmuşuz ki, kaybolmuş, örtünmüş, bilinmeyen gerçeklerin içinde erimiş!.."

Nitekim, Ziver Beğ'in 1312 (1896)de basılan Rodos Tarihi'nde de Kurtoğlu'na ön planda yer verilmiş değildir.

Batı Akdeniz'de Fethiye Körfezi'nin batısındaki burnun adı Kurtoğlu'dur. Bu yörede yaşayan Kurtoğlu Ahmet, usta bir denizcidir. Rodos'un Osmanlı İmparatorluğu için ne kadar önemli olduğunu bildiğinden onun fethi uğruna canla başla çalışırken bir ayağı ile bir kolunu kaybeder; ama umudunu yitirmemiştir. Dört oğul sahibidir. Onların da kendisi gibi iyi birer denizci olmaları için elinden geleni yapar. Büyük oğul Muslihid-dîn'e Rodos'u ne pahasına olursa olsun almasını vasiyet eder.

Muslihi'd-dîn Batı Akdeniz'de ünlü bir korsandır. Levendleri bir dediğini iki etmezler. Nâmını duymayan kalmamıştır. Rodos, Venedik ve İspanyollar'ın Ru'yâlarına kadar giren bir korku sembolüdür. Batı Akdeniz'de namı korsanlar olan Barbaros kardeşler ile de iyi ilişkiler içindedir. Sık uğradığı yerler arasında İskenderiye de vardır. İstanbul'a bir gelişinde Padişah Yavuz Sultan Selim kendisini huzûra kabul eder ve şahsına olan takdirini hoş sözlerle dile getirir. Ama Muslihi'd-dîn Reis'in aklında yatan, içine işle-

yen Rodos'un fethidir. Padişah ise uygun bir ortamın oluşmasına kadar beklenmesini emreder. Padişah Mısır Seferine çıktığında Kahire'de Muslihi'd-dîn Reis'le yine görüşür ve Ona aynı düşüncelerini tekrarlar.

Muslihi'd-dîn Reis, Padişahın 1520'de ölümünü fırsat bilip Rodos'a bir çıkarma girişiminde bulunacak ve bu savaşta iki kardeşini kaybedecekti.

Şimdi artık Osmanlı tahtında Kânûnî Sultan Süleyman vardır. Kurdoğlu Muslihi'd-dîn Reis yine huzûra kabul olunur. Bu kez Padişah Rodos'u vurma zamanının geldiğini söyleyecektir. Kurdoğlu'nun başı göğe değmiş gibi olur. Ve de hazırlıklar tamamlanarak yola çıkılır. Kaptan-ı Deryâ'yı kırmak phahasına olsa da, donanmanın idaresi Kurdoğlu'na verilecektir.

Savaş umulandan çok daha şiddetli olur. Kurdoğlu bu çetin direniş karşısında ölüp ölüp dirilir. Küçük kardeşi Murad'ın da esir düştüğü haberi gelince âdetâ yıkılacak gibi olur. Dahası, kendisi de yaralanmıştır. Kendi canı phahasına da olsa kal'anın içine girip onu kurtarmalıydı.

Ve nihâyet, kuşatmadan beş ay sonra 20.12.1522'de Rodos teslim olur. Murad'ı da sağ salim kurtarırlar.

Bu mutlu haber Kurdoğlu Ahmet Reis'e ulaşınca; çocuklarının anası Dur Kadın ve Muslihid-dîn'in eşi Âhû ile çocukları da birlikte olmak üzere bir gemiye atladıkları gibi soluğu Rodos'ta alıp Muslihi'd-dîn'e karşı çıkarlar. Ve Akdeniz'de bir bayram havası yaşanır.

Kemâleddîn Nomer Bey'den öğrendiğimize göre Bekir Bey'in basılmı ş bir de son eseri vardır: Kervansaray. "Kervansaray romanı ise kendisinin ani ve beklenmedik vefatı sebebiyle bugüne kadar yayımlanamamıştır. Yayına hazır durumda olan bu roman, tarihimizin 1461-73 yıllarını günümüze taşır. Olaylar Fâtih Sultan Mehmed Han devrinde Hatun Kervansarayı ve Taşçılar'ın Ahmed Ağa çevresinde gelişir.

Bu romanda 'Kervansaray'ın ne olduğu, mimari hüviyeti ve sosyal fonksiyonu, tatbikatı ve hukuku, tarihî olaylar içinde ortaya konmuştur. Bekir Büyükarkın'ın yaptığı tarihî araştırmaların derinliği, kültürünün zenginliği, sürükleyici romancı üslûbunun gücü bu romanda da karşımıza çıkar.

4.2. Suların Gölgesinde Romanının Kaynakları

Bekir Büyükarkın arkadaşı Nomer'e sunduğu dosyada romanın kaleme alınış sebebi, kaynakları ve işlenen tarihi konu hakkında bir kronoloji ile birlikte aşağıdaki bilgileri vermektedir:

"Aziz dostum Sayın Kemâlettin Nomer'in, (Suların Gölgesinde) adlı romanımı okuyup gerçekçi olduğunu kanıtlamam için benden döküman istemesi üzerine aşağıdaki bilgileri yazmayı uygun buldum.

Aziz dostuma ilgisinden dolayı çok teşekkür ederim.

Evvela şunu söyleyeyim ki, (Suların Gölgesinde) bir romandır. Elbette romancının hayal gücü, duyguları, hatta arzuları bu eserde de mevcuttur. Kahramanların kukla olmalarının ötesine geçebilmek amacıyla kişilikleri değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Buna rağmen, hiçbir şekilde tarih çiğnenmemiş, daima geçmişe yaslanılmış, olaylar abartılmamıştır. Yalnız, tarihî olayların akışını sağlayabilmek için küçük olaylara ihtiyaç duyulmuştur.

Araştırmam, kaynak aramam bir yıl kadar sürmüştür. Eseri kaleme alışıma ise 8 Ağustos 1965 tarihinden 10 Mart 1966 tarihine kadar devam etmiştir.

Şimdi sizlere bu eseri yazarken başvurduğum kaynakların başlıcalarını sıralamak isterim:

T.D.M. : Türklerin Deniz Muharebeleri (Fevzi Zurtoğlu)

D.T. : Denizde Türkiye (Haydar Alpagot)

T.T. : Türkiye Tarihî (Yılmaz Öztuna)

Ş.A.T. : Şimali Afrika 'da Türkler (Aziz Semih)

R.T.M. : Resimli Tarih Mecmuaları

Y.T.D. : Yeni Tarih Dergileri

H.T.M. : Hayat Tarih Mecmuaları

O.İ.T. : Osmanlı İmparatorluğu Tarihî (Zuhuri Danışman)

T.D. : Türklerin denizciliği (Fuat Carım)

O.T.K. : Osmanlı Tarihî Kronolojisi (İsmail Hami Danışman)

O.T.L. : Osmanlı Tarihinde Leventler (Mustafa Cezar)

L.D.R. : L'île de Rhodes (Rodos adası) (Edourd Biliotti ve L'abbe Cottret)

(1881)

K.B. : Kitab-ı Bahriye (Piri Reis) Tercüman 1001 Temel Eser, s. 221-224.

T.K.F.E.B. : Tuhfetül Kübar Fi Esfaril Behar (Katip Çelebi)

T.G.H.P. : Tevarih-i Gazevatı Hayrettin Paşa (Muradi)

R.T. : Rodos Tarihî (Ziver Bey)

P.T. : Peçevi Tarihî (Murat Uraz düzenlemesi)

D.A.Ç. : Devlet Arşivindeki Çalışmalarımız.

M.O.T. : Mufassal Osmanlı Tarihî (İskit Yayını)

O.T. : Osmanlı Tarihî (İsmail Hakkı Uzunçarşılı)

Destan-ı Sultan Süleyman (1520-1537) (664R.1286)

2 - Haydar Çelebi Ruznamesi (Yavuz' n Mısır seferiyle ilgili - Topkapı sarayı kütüphanesi - Revan Kitaplığı R .1955)

3 – Tac at-Tevarih (Hoca Sadettin efendi)

4 - Türkiye Tarihî (4. cilt - 131, 138) (Kemal Reis hakkında) (İspanya seferleri 1487, 1510 miladi)

5 - Rodos ve İstanköy (Celalettin Rodoslu)

6 – Hammer Tarihî (Cilt 6 – 23,28)

7 - Resimli Tarih Mecmuaları (Cilt 2 - 945) (Cilt 3 -1291) (Cilt 3 - 1533)
(Cilt 3 - 1715) (Cilt 6 -1970) (Cilt 7 - 473, 490, 537)

8 - Yeni Tarih Dergisi (Cilt 2 - 531)

9 - Osmanlı Tarihinde Leventler (Mustafa Cezar) (170, 176, 177, 187)

10 - Bahriye Salnameleri (Tuğamiral Fahri Çoker) (1963-441)

Ali Emiri Tasnifi

Esas No. Sene. Varak. İzahat.

325 933 2 Kurtzade ile Deryayı Sefide İzamı emrolunan donanma kürekçilerinin mevacibini mübeyyin defter.

327 933 2 Cidde-i mamure, Rodos Ezengemil, Akkerman levazım bahriyesi muhasebesini mübeyyin defter.

Fekete Tasnifi

85 329 - Kanuni Sultan Süleyman tarafından Rodos'un fethi sırasında kaleme alınan ruznameden ayrılmış bir parça.

140 - - Rodos'a tahsis olunan mebalığı gösterir altı varaktan mürekkep defter.

Kurtoğlu ve bazı olaylarla ilgili bir kronolojiyi kaynaklarıyla şöyle sıralamak da mümkündür:

1467 - Barbaros'un doğumu (Denizde Türkiye)

1 470- Kurtoğlu'nun doğumu (Tahmini)

1481 - Kemal Reis'in Akdeniz'e açılması (Resimli Tarih mecmuası 7-145)

1485 - Turgut Reis'in doğumu (Türk Tarihî 4-132)

1487 - İspanya müslümanlarının Türklerden yardım talebi (Türk Tarihî 4 - 134)

1488 - Kemal Reis'in Valansiya baskını (Resimli Tarih Mecmuası 7 - 147)

1490 – Kurtoğlu'nun denize açılması (Tahmini)

1492 – Kurtoğlu'nun İskenderiye'yi merkez seçişi (Türklerin Deniz Muharebeleri)

1494 - Korsanların devlet hizmetine çağırılması (Yeni Tarih Dergisi 2 - 452)

1495 - Türk korsanlarının Akdenizde dolaşması (Şimali Afrika'da Türkler 1 - 70)

1496 - Kemal Reis'in Santurluoğlu'nu batırması (Denizde Türkiye 406)

1503 - Oruç Reis'in esareti (Şimali Afrika' da Türkler 1-53)

1503 - Kurtoğlu' nun Endülüsleri kurtarışı (Denizde Türkiye 53)

1504 - Kemal ve Kurtoğlu Reis' lerin Rodos' ta Göçe köyüne girişi (Denizde Türkiye 465 ve 531)

1506 - Oruç Reis'in esaretten kurtuluşu (Türk Tarihî 5 - 80)

- 1506 – Oruç’ un Kurtoğluyla karşılaşması (Türk Tarihî 5 - 80)
- 1509 - Oruç’ un Kahire’de Şehzade Korkut’ la görüşmesi (Şimali Afrika’ da Türkler 1-60 ve Türk Tarihî 5-80)
- 1510 - Oruç ve Kurtoğlu’nun Rodos sahillerini vurması (Tahmini)
- 1511 - Kemal Reis’ in Rodos’ a giderken ölümü (Denizde Türkiye 466 ve Yeni Tarih Dergisi 2 - 484)
- 1512 - Yavuz Selim’in padişah oluşu
- 1513 - Oruç’un Cerbeye gelişi ve Hızır’la buluşması (Türklerin Deniz Muharebeleri 201)
- 1513 - Yaz’ı-Oruç’un Kurtoğlu hakkında sözleri (Türklerin Deniz Muharebeleri 18 “Mısır sularında Kurtoğlu dolaşiyor. Bir ormana iki aslan sığmaz” deyip, kardeşi Barbaros’ la batıda kalmaya karar verişleri.
- 1514 - Tunus Sultan’ının Kurtoğlu’na tekne vermeyişi: fakat Hızır Reis’e ses çıkartmayışı (Türklerin Deniz Muharebeleri 205)
- 1515 -Baharı –Kurtoğlu, Aydın, Piri, Sinan, Yahya, Deli Mehmet, Salih ve Turgut Reis’lerin bir süre birleşmesi (Türk Tarihî 5 - 90)
- 1515 - Kurtoğlu’nun İstanbul’ a gidişi (Türk Tarihî 5-9, 94, 105) ve Yavuz’la konuşuşu. Sinop’ tan Levent toplayışı.
- 1515 - 1516 – Kurtoğlu’ nun Bizarta’ ya yerleşiş (Denizlerde Türkiye 535, 539)
- 1516 - Yavuz’ un Mısır seferi (İstanbul’dan hareketi 4.6.1516)
- 1516 (26.4.1516)- Kanlı Caferağa’nın Derya Kaptanlığı (Denizlerde Türkiye- 476)
- 1516 Temmuz - Yavuz’un Türk korsan reislerini daveti (Denizlerde Türkiye -478)
- 1516 - Fransızların Bizarta’ya baskını, Kurtoğlu’nun Fransızları yenışı (Türklerin Deniz Muharebeleri 213)
- 1516 - (10 Eylül) Kurtoğlu’nun Roma sahillerine ve Vatikan’ a baskını (Türklerin Deniz Muharebeleri 214) ve (Denizlerde Türkiye 580)
- 1516 - Kurtoğlu’nun donanmaya katılışı
- 1516 - (15 Aralık) Yavuz’un Şam’dan Mısır seferine hareketi
- 1516 – Kurtoğlu’nun Suriye sahillerinde donama komutanlığına vekâlet edişi - Kanlı Caferağa’nın İstanbul’ a gönderilişi (Denizlerde Türkiye 481, 483)
- 1517 - (2 Ocak) Yavuz’ un Gazze’ye varışı
- 1517 - Donanmaya Yavuz’un İskenderiye’ y i zaptı emrini vermesi
- 1517 - (22 Ocak) Ridaniye Zaferi
- 1517 - (15 Şubat) Yavuz’un Kahire’ye girişi
- 1517 - (Nisan) Kurtoğlu’nun donanma ile Nil ağzından dönerek İskenderiye’ye demirlemesi (Yeni Tarih Dergisi 2-500)

1517 - (lisan) Yavuz'un Kurtoğlu'nu huzuruna çağırışı ve Ravza adasına gidişleri (Denizlerde Türkiye 484)

1518 – (10 Ekim) Oruç Reis'in şehadeti (Şimali Afrika'da Türkler 81)

1520 - (21 Eylül) Yavuz'un vefatı

1520 - Yaylak Mustafa Paşa'nın Derya kaptanlığı

1521 - (11 Ocak) Vilye dö Lil Adam'ın Rodos Granmetr seçilişi (D.T. 491)

1521 – Kurtoğlu'nun Cicilleye 3 parça gemi ile gidip Hızır Reis'e 10.000 Duka altını vermesi (Hayat Tarih Mecmuası 6-54)

1521 – (8 Ağustos) Kanuni'nin Belgrat kalesini fethi

1521 - Vilye dö Lil Adam'ın 5 gemi ile Marsilya'dan hareketi (Denizlerde Türkiye 491)

1521 - Kurtoğlu'nun Malea Burnu altında Lil Adam' a pusu kuruşu (Denizlerde Türkiye 491)

1521 – Lil Adam' ın Kurtoğlu hakkında Kanuni'ye mektubu (L' ile de Rhodes 291)

1521 – Kurtoğlu'nun yeniden devlet hizmetine g irişi ve Kanuni'nin huzuruna çıkışı. Rodos'a sefer açılmasını kabul ettirisi.

1521 – Kurtoğlu'nun Rodos seferi için donanmayı hazırlaması

1522 – Kurtoğlu'nun Kazdağı sahillerinde donanmayı tekrar düzene so-
kuşu (Türklerin Deniz Muharebeleri 184)

1522 - (23 Haziran) Kurtoğlu'nun Kara Mahmut Reis'i Herke adasını almaya göndermesi (Denizlerde Türkiye 494)

1522 - (26 Haziran) Kurtoğlu kumandasındaki filonun Rodos'un Öküz Burnundan karaya asker çıkarması (Türklerin Deniz Muharebeleri 185)

1522 -(28 Temmuz) Kanuni'nin Marmaris'ten Mahmut Reis'in Yeşil Me-
lek adlı teknesiyle Rodos' a gelişi (Denizlerde Türkiye 436)

1522 - (4 Ağustos) Deniz Cephesi Filosunun kumandanlığının Kurtoğ-
lu'na verilmesi

1522 - (20 Aralık) Rodos kalesinin teslimi ve 3.000 Türk'ün esaretten kurtarılması (Denizlerde Türkiye 505)

1522 - (26 Aralık) Granmetr' in huzura getirilmesi

1523 – Kurtoğlu'nun Rodos Sancak Beyliğine tayini (Osmanlı Tarihî - İsmail Hakkı Uzunçarşılı - Cilt 2, Sahife 303)

Kurtoğlu iki kere İstanbul'a gelmiştir. Bir kere Yavuz zamanında, bir ke-
re de yukarıda da işaret ettiğim gibi Kanuni zamanında.

Destan-ı Sultan Süleyman (1520-1537) (664R.1286)

2 - Haydar Çelebi Ruznamesi (Yavuz'un Mısır seferiyle ilgili - Topkapı Sarayı Kütüphanesi - Revan Kitaplığı R .1955)

3 – Tac at-Tevarih (Hoca Sadettin efendi)

4 - Türkiye Tarihî (4. cilt - 131, 138) (Kemal Reis hakkında) (İspanya seferleri 1487, 1510 miladi)

5 - Rodos ve İstanköy (Celalettin Rodoslu)

6 - Hammer Tarihî (Cilt 6 - 23,28)

7 - Resimli Tarih Mecmuaları (Cilt 2 - 945) (Cilt 3 -1291) (Cilt 3 - 1533) (Cilt 3 - 1715) (Cilt 6 -1970) (Cilt 7 - 473, 490, 537)

8 - Yeni Tarih Dergisi (Cilt 2 - 531)

9 - Osmanlı Tarihinde Leventler (Mustafa Cezar) (170, 176, 177, 187)

10 - Bahriye Salnameleri (Tuğamiral Fahri Çoker) (1963-441)

Esasen benim için tarihî bir karanlık noktası da 1522 yılında Yaylak Mustafa Paşa'nın kaptanıderyalıktan uzaklaştırılmasından sonra 1531 yılına kadar bu makama kimin getirildiğinin bilinmemesidir. 1531 yılında Kemankeş Ahmet Paşa'nın Kaptanıderya oluşuna kadar aradan geçen dokuz yıl içinde belki de Kurdoğlu unvansız Kaptanıderyalık yapmıştır. Onu kıskananlar, ona kin besleyenler, böyle bir rütbeyi ona çok görmüş olabilirler; çünkü 1526 yılında Kurdoğlu hayattaydı ve devletin hizmetindeydi. Kurdoğlu Muslihittin Reis'in Ahmet, Hızır, Suca adlı üç oğlu vardı. Üçü de denizlerde milletimiz için büyük hizmetler yapmıştır.

Nitekim Kurdoğlu Ahmet Bey 1560'ta Rodos Beyi idi. Kurdoğlu Hızır Reis ise 1568'de Mısır kaptanlığı yapıyordu. 1569 yılında da donanması ile Sumatra-Ace'ye gitmiş, Sumatra ordusunu ıslah etmiş, Sumatra hükümdarı Sultan Alaeddin ise Türk hâkimiyetine girmişti. Bugün hala Sumatra'da bir Türk mezarlığının ve bir Türk köyünün varlığından bahsedilir."

Saygılarımla, Bekir Büyükarkın (İmza).

5. SONUÇ

"Suların Gölgesinde" romanı, yerli ve yabancı tarihî kaynakların ve arşivlerin incelenmesiyle, tarihî karanlığından gün ışığına çıkartılan büyük Türk Denizcisi Kurdoğlu Muslihittin Reis'in hayatını ve Rodos Adası uğrunda yapılan fedakârlıkları gözlerimizin önünde adeta canlandırır. Rodos ve 12 Ada'nın, Türkiye'nin güvenliği bakımından stratejik ve jeopolitik önemini, ibret dersi olacak tarihî olayları anlatır.

Romanla ilgili olarak tespitlerimizi birkaç başlıkta yapabiliriz. Öncelikle suların gölgesinde romanının edebi tarafı üzerinde duralım:

Tarihî roman özelliklerini taşıyan eser, olayları yalın bir biçimde bilimsel kaynak tarzında anlatmaz, aksine bir romanda bulunması gerekli dil, kurgu, biçim, zaman, mekân, insan özelliklerini, yani edebi özelliklerin tamamını içinde barındırmaktadır.

Yazar eserde zamanı düzgün, tarihî kronolojik bir sıraya göre sunmuştur. Mekân olarak roman kahramanının denizci olması sebebiyle daha ziya-

de açık denizler, adaların fiziki yapısı, kaleler, gemilerin yapısı, saray gibi yapıların detayları başarılı bir şekilde tasvir edilmiştir. Bu haliyle roman yalnızca bir edebi eser olmayıp tarihe, devlet nizamına, kişiler arası ilişkilere, milli kültüre ışık tutan, okuyucuya tarih bilinci vererek tarihî ile gurur duyabileceği duygusunu hissettirmektedir.

Romanın ele aldığı devrin tarihi, tarihî kişileri, olayların geçtiği zaman ve mekânları gerçekçi bir biçimde yansıttığı görülmektedir. Roman konusu denizlerde geçtiği için o dönemin Osmanlı donanmasının gücü, yönetimi, sultanın, vezirlerinin donanmaya ilgisi ve ilgisizlikleri yöneticilerin katılımıyla anlatılmaktadır.

Romanda sadece tarihî olaylar değil, Osmanlı donanmasında kullanılan gemi, tekne tipleri, savaş silahları, leventlerin giyim kuşamı tarihî gerçeklere uygun olarak ele alınmıştır. Özellikle taht şehri İstanbul'a yapılan atıflarda tarihe uygunluk bariz bir şekilde görülmektedir.

Yazar Bekir Büyükarkın romanlarını yazarken tarihten ibret alınması maksadıyla günümüz olaylarına da gönderme yapmaktadır. Ege adalarının Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti için önemi vurgulanmış ve bu cümleden olarak Rodos'un fethi ve Kurtoğlu Muslihiddin Reisin hayatı roman konusu yapılmıştır. Bilinmektedir ki Rodos gibi, Kıbrıs ve Girit'in fethinde de binlerce şehit verilmiştir, diğer adalar gibi bu stratejik adalar bir bir elimizden çıkmıştır.

Kemaleddin Nomer'in belirttiği gibi Bekir Büyükarkın milli tarihten aldığı ilhamla, tarihten ibret almak gerektiği üzerinde durmaktadır. Bu sebeple Orta Asya ve Anadolu Türk tarihînin değişik dönemlerini romanlaştırmıştır. Türkün insani duygularını, vatan sevgisini, Türklük şuurunu romanlarına yansıtmıştır.

Sayın Kemâleddin Nomer'den bir alıntı ile sözlerimizi noktalayalım:

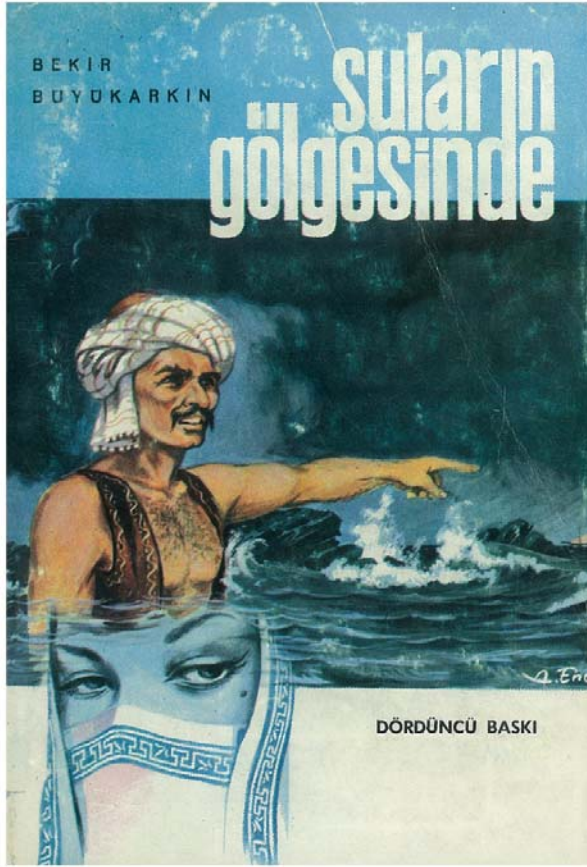
"Rodos ve 12 Ada'nın Anadolu'nun batısı için nasıl stratejik bir önem taşıdığı, yabancı bir devletin elinde bulunmasının Türkiye'nin güvenliği açısından ne kadar büyük tehlike teşkil ettiği hususu, tarihî olduğu kadar, değişmeyen jeo-politik bir gerçek olarak bugün de karşımızda durmaktadır.

Yunanistan'ın 'Megali İdea' denilen yayılmacılık politikası doğrultusunda Rodos'u (12 Ada'yı) ele geçirdikten sonra, ardından Kıbrıs'a el atıp Yunanistan'a ilhak (ENOSIS) için nasıl harekete geçtiği ve amacına ulaşmak için neler yaptığını ve Türkiye toprakları üzerinde beslediği emellerini nasıl millî bir politika olarak yürüttüğünü görmemek korkunç bir gaflettir".

KAYNAKÇA

- Nomer, Kemaleddin, "Bekir Büyükarkın ve Son Eseri", Yeşilay, Sayı:813, İstanbul, Ağustos 2001, s. 21-22.
- _____ "Bozkırda Sabah", Yeşilay, Sayı:693, İstanbul, Ağustos 1991, s. 11.
- _____ "Kutludağ", Yeşilay, Sayı:695, İstanbul, Ekim 1991, s. 28.
- _____ "Gece Yarısı", Yeşilay, Sayı:705, İstanbul, Ağustos 1992, s. 11.
- _____ "Gün Batarken", Yeşilay, Sayı:707, İstanbul, Ekim 1992, s. 12.
- _____ "Bir Sel Gibi", Yeşilay, Sayı:728, İstanbul, Temmuz 1994, s. 13.
- _____ "Belki Bir Gün", Yeşilay, Sayı:745, İstanbul, Aralık 1995, s. 12.

Romanın Kapağı

